

Osmi dio od Sahiha Ebu Abdullaha Muhameda, sina Ismaila sina Ibrahima sina Mugireta sina Berdizbeha Buharije Džu'fije, bio zadovoljan Allah, uzvišen je, od njega i ukoričio (tj. obasuo, obuhvatio) ga sa Svojom milošću (milosti) i nastanio ga (u) sredinu Svoga raja! Amin (Uslišaj)!

SAHIH BUHARIJE

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA (izvjesnih, tj. nasljednih) ZAKONA

(zakona o nasljedstvu, nasljeđivanju imovine umrloga muslimana)

I (KNJIGA) govora Allaha, uzvišen je: "Oporučuje vama (tj. Preporučuje, Zapovijeda, Naređuje vama) Allah u vašoj djeci (tj. među vašom djecom da se nasljedstvo razdijeli tako da) je za muško kao udjel (dio) dviju ženskih, pa ako su bile (one) žene iznad (više od) dvije, pa za njih su dvije trećine (onoga) što je ostavio, a ako je bila jedna, pa za nju je polovina; a za njegova dva roditelja je za svakoga jednoga (tj. pojedinoga) od njih dvoje šestina od (onoga) što je ostavio ako je bilo za njega (tj. u njega jedno) dijete, pa ako nije bilo za (u) njega dijete, a naslijedila su njega njegova dva roditelja, pa za njegovu majku je trećina; pa ako su bila za (u) njega braća, pa za njegovu majku je šestina od poslije oporuke (što) oporučuje za nju ili dugovanja; vaši očevi i vaši sinovi nećete znati (tj. ne znate) koji njih je bliže vama korisnoću (tj. ne znate koji su vam korisniji); (sprovodite ovo kao jedan) zakon od Allaha, zaista Allah je (uvijek) bio sveznajućí, mudar. I za vas je (tj. I vama pripada) polovina (onoga) što su ostavile vaše supruge ako nije bilo za (u) njih (ni jedno) dijete, pa ako je bilo za (u) njih dijete, pa za vas je četvrtina od (onoga) što su (one) ostavile od poslije oporuke (što one) oporučuju za nju ili dugovanja; a za njih je (tj. njima pripada, one imaju) četvrtinu od (onoga) što ste (vi) ostavili ako nije bilo za vas (u vas ni jedno) dijete, pa ako je bilo za (u) vas dijete, pa (za) njih je osmina od (onoga) što ste ostavili od poslije oporuke (što) oporučujete za nju ili dugovanja; a ako je bio (jedan) čovjek (takav da) se nasljeđuje ovjenčanjem (tj. okruženjem drugim rodnom osim roditelja i djece, jer nemaju ni roditelja ni djece) ili žena, a za (tj. a u) njega je brat ili sestra, pa za svako jedno (tj. pojedino) od njih dvoje je šestina, pa ako su bili mnogobrojniji od toga, pa oni su udružnici (sudionici) u trećini od poslije oporuke (što) se oporučuje za nju ili dugovanja osim oštećivača (tj. ne bivši on oštećivač), (izvršite to kao) oporuku od Allaha, a Allah je znan (tj. sveznajućí), blag."

(Pod izrazom "ili dugovanja" misli se na "ili poslije isplate dugovanja, duga koji je ostao iza umrloga lica koje se naslijeđuje, čiji se imetak naslijeđuje i raspodjeljuje". Ajete o nasljeđivanju sam samo doslovno preveo, a nisam davao nikakva tumačenja. Tumačenja se mogu naći u tumačenjima Kur'ana i u djelima koja nose naslove Šeriatsko nasljedno pravo, a tih djela ima i na srpsko-hrvatskom jeziku - NAPOMENA porodice prevodioca: sada u Bosni i Hercegovini na bosanskom jeziku.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Sufjan od Muhameda, sina Munkedira, čuo je Džabira, sina Abdullaha, Ensariju (da) govori:

Razbolio sam se, pa je posjetio mene poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekr, a njih dva su dva pješaka (tj. a došli su njih dva pješakeći). Pa je došao meni, a već se je zanesvijestilo meni (tj. a već sam se onesvijestio, pao sam u nesvijest). Pa se očistio (za molitvu - abdestio se) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izlio na mene svoju

vodu za čišćenje (koja je preostala u sudu, u posudi za vodu). Pa sam se osvijestio, pa sam rekao:

"O poslaniče Allaha! Kako (da) napravim u svome imetku (imanju)? Kako (da) sudim u svome imetku (u pogledu nasljedstva poslije moje smrti)?" Pa nije odgovorio meni (ni) sa (jednom) stvari dok je sišao (dok nije sišao) ajet (tih) nasljeđivanja (tj. nije mi odgovorio ništa do časa kada je ajet o nasljeđivanju sišao).

GLAVA

poučavanja (tim) zakonima (dužnostima, propisima).

A rekao je Ukbete, sin Amira: "Poučavajte se prije (izvjesnih) mislilaca!" Misli (na one) koji govore sa (izvjesnom) misli (tj. po svome mišljenju i smatranju).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ibnu Tavus od svoga oca, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Čuvajte se misli, pa (jer) zaista (izvjesna) misao (pomisao, nesigurno znanje) je najlažniji razgovor (pričanje, govor). I ne špijunirajte se, i ne ispipavajte se (opet u smislu špijuniranja), i ne mrzite se međusobno, i ne okrećite zadnjice (ili leđa) međusobno. I budite, robovi Allaha, braća."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Nećemo se nasljeđivati (tj. Mi se ne nasljeđujemo). Šta smo ostavili, milostinja je."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Hišam, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Urveta, od Aiše da su Fatima i Abas - na njih dvoje (naš) pozdrav (Njima dvoma mir)! - došli njih dvoje Ebu Bekru, (i) traže sebi njih dvoje nasljeđe (nasljedstvo) njih dvoga od (tj. iza) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. I njih dvoje tada traže dvije zemlje njih dvoga od Fedeka (tj. u mjestu Fedeku) i dio njih dvoga od Hajbera (u Hajberu). Pa je rekao njima dvoma Ebu Bekr: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Nećemo se nasljeđivati (tj. Ne nasljeđujemo se mi Allahovi vjerovijesnici). Šta smo ostavili (tj. Šta ostavimo od imovine), milostinja (je). Samo (jedino što) jede porodica (obitelj) Muhameda od ovoga imetka (imanja koje ostane poslije Muhameda a.s.)." Rekao je Ebu Bekr: "Tako mi Allaha neću ostaviti (ni jedan) posao (što) sam vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da on) pravi njega (taj posao, tu stvar i to postupanje) u njemu (u tome imetku), osim (da) sam napravio (tj. osim da ću da napravim i ja) njega (a da i ja tako ne postupim)." Rekao je: Pa je napustila njega Fatima (tj. Ebu Bekra), pa nije govorila (sa) njim, čak je (poslije i) umrijela (umrla).

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Ebana, izvijestio nas je Ibnul-Mubarek od Junusa, od Zuhrije, od Urveta, od Aiše da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nećemo se nasljeđivati (tj. Ne nasljeđujemo se). Šta smo ostavili, milostinja je (to)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba rekao je: Izvijestio me je Malik, sin Evsa sina Hadesana. A bio je Muhamed, sin Džubejra sina Mut'ima, spomenuo meni (jedan) spomen (pomen) od njegovoga hadisa toga (tj. od hadisa koji prenosi Malik Evsov, a koji će se sada u daljem tekstu navesti). Pa sam otišao, dok sam unišao njemu (Maliku), pa sam pitao njega, pa je rekao:

Otišao sam, dok sam unišao na Umera (tj. dok sam unišao Umeru). Pa je došao njemu njegov vratar (poslužitelj, portir) Jerfe' pa je rekao: "Da li (je) za tebe u Usmanu, i Abdurahmanu, i Zubejru i Sa'du (volja da ih primiš - Da li si voljan da primiš Usmana, i Abdurahmana, i Zubejra i Sa'da)?" Rekao je: "Da." Pa je dozvolio njima. Zatim je rekao: "Da li je za tebe (tj. Da li ti imaš) u Aliji i Abasu (volju, želju da ih primiš - Da li si voljan da i njih primiš, Aliju i Abasa)?" Rekao je: "Da." Rekao je Abas:

"O zapovjedniče vjernika! Sudi između mene i između ovoga!" Rekao je (Umer): "Zaklinjem vas sa Allahom koji je (Taj što) sa Njegovom dozvolom stoji (tj. opstoji to) nebo i Zemlja da li znate da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nećemo se nasljeđivati (Ne nasljeđujemo se). Šta smo ostavili, (to) je milostinja (da li to znate da je rekao)?" Hoće poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (pod izrazom "Nećemo se nasljeđivati." - on hoće da kaže da to vrijedi za) njegovu osobu (za njega, za samoga sebe). Pa je rekla (ta) skupina: "Već je rekao to (Rekao je to)." Pa se okrenuo na Aliju i Abasa pa je rekao: "Da li vas dvojica znate da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao to?" Rekla su njih dvojica: "Već je to rekao." Rekao je Umer: "Pa zaista ja (ću da) pričam vama o ovoj stvari. Zaista Allah je već bio naročitim učinio Svoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. naročito i osobito je odlikovao njega) u ovome (ratnome) plijenu sa (jednom) stvari (što) nije dao nju (ni) jednome (čovjeku drugome) osim njega, pa je rekao, moćan je i veličajan je:

"Šta je zaplijenio Allah na (tj. za) Svoga poslanika.....", do Njegovoga govora ".... moćan.". Pa je bilo (Pa su bile zadobijene zemlje Nedirovića, i Hajber i Fedek dobit) čista (tj. naročita samo) za poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Tako mi Allaha nije obuhvatio (skupio on sebi) njih osim vas (bez vas), a niti se je samovoljno ponašao s njima (s tim zemljama) na vama (tj. prema vama, nije bio sebičan s njima u odnosu na vas). Zaista već je davao vama njega (taj plijen) i prosuo je nju (tj. razdijelio je tu zemlju) u (među) vas dok je ostalo od nje (još samo) ovo imanje (koje vi sad, eto, tražite). Pa je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (za svoga života običaja da) troši na svoju porodicu od ovoga imanja trošak (opskrbu) svoje godine (tj. trošak porodice za godinu dana), zatim uzme (ono) što je ostalo, pa učini njega (u) mjesto učinjavanja (tj. mjesto stavljanja) imanja Allaha (tj. u državnu imovinu koja se zove Allahovo imanje). Pa je radio s tim (načinom, tj. tako) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) svome životu. Zaklinjem vas sa Allahom da li znate to?" Rekli su: "Da." Zatim je rekao Aliji i Abasu: "Zaklinjem vas dvojicu sa Allahom da li znate vas dvojica to?" Rekla su njih dvojica: "Da." Pa je usmrtio Allah Svoga vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao Ebu Bekr:

"Ja sam sljedstvenik (tj. zastupnik, zamjenik) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je zgrabio nju (tj. uzeo je tu zemlju koju je na opisani način Muhammed a.s. lično uživao), pa je radio sa (onim načinom) što je radio s njim (dakle Ebu Bekr je postupao i upravljao sa tom zemljom, sa tim imanjem isto kao što je radio i) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim je usmrtio Allah Ebu Bekra. Pa sam rekao: "Ja sam sljedstvenik sljedstvenika (tj. zamjenik zamjenika) poslanika Allaha (Allahovog poslanika), pomilovao ga Allah i spasio." Pa sam zgrabio (uzeo) nju dvije godine, (i) radim u njoj (ono) što je (onako

kako je) radio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekr. Zatim ste došla vas dvojica meni, a riječ vas dvojice je jedna i stvar (posao) vas dvojice je skupan (zajednički). Došao si mi (o Abase i) tražiš mi tvoj (svoj) dio od sina tvoga brata (od svoga bratića). A došao je meni ovaj (i) traži mi (tj. i traži od mene) dio svoje žene od (tj. iza) njezinog oca. Pa sam rekao:

"Ako ste htjeli vas dvojica, dao sam (tj. Ako hoćete, daću ja) nju (tu zemlju) k vama dvojici (da postupite i vi isto tako) s tim (načinom). Tražite (li) vas dvojica od suđenja (suđenje neko drugo) osim toga? Pa tako mi Allaha koji (je Taj što) sa Njegovom dozvolom stoji (postoji, tj. opstoji to) nebo i (ta) Zemlja neću suditi o njoj (tj. u pogledu te zemlje, toga zemljišta nikakvim drugim) suđenjem osim toga dok stane (tj. dok nastane, dok dođe) Čas. Pa ako ste nemoćni bili vas dvojica, pa odbijte (tj. pa dajte) vas dvojica nju k meni, pa ja (ću da) budem dosta (dostatan, dovoljan) vama dvojici (za) nju."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Neće sebi razdijeliti moji nasljednici (ni jedan) zlatnik. Što sam ostavio (tj. Što ostavim) poslije opskrbe svojih žena i hrane moga radnika (ili namjesnika), pa ono je (pa to je) milostinja."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Ibnu Šihaba, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da su žene (supruge) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kada je preminuo (umro) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, htjele da pošalju Usmana ka Ebu Bekru (da) traže (one od) njega svoje nasljedstvo (nasljeđe), pa je rekla Aiša: Zar nije rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nećemo se nasljeđivati (tj. Ne nasljeđujemo se). Što smo otavili, (to) je milostinja (zar to nije rekao)?"

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Ko je ostavio (Ko ostavi kakvo) imanje, pa za njegovu porodicu je (tj. pa to imanje pripada njegovoj porodici)."

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Ibnu Šihaba, pričao mi je Ebu Selemete od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ja sam bliži sa (tim) vjernicima (tj. preči sam im) od njihovih osoba (od njih samih). Pa ko je umro, a na njemu je (neko) dugovanje (dug), a nije ostavio ispunjenja (tj. vrijednosti imovine koja mu može taj dug platiti), pa na nas je njegovo izvršenje (tj. njegovo plaćanje - mi ćemo izmiriti, platiti taj dug). A ko je ostavio (neko) imanje, pa za njegove nasljednike je (tj. pa njegovim nasljednicima to imanje pripada i sleduje, sleduje)."

GLAVA

nasljeđa (nasljeđivanja svakoga) djeteta od svoga oca i svoje majke.

A rekao je Zejd, sin Sabita: Kada je ostavio (jedan) čovjek ili (jedna) žena (jednu) kćer, pa za nju je (ta) polovina (njoj pripada polovina, ona ima polovinu). A ako su bile dvije ili više (njih), pa za njih su dvije trećine. A ako je bio sa njima (jedan) muškarac, počelo se je (tj. počeo se) sa (onim) ko se je udružio (ko se udružuje sa) njima, pa (će da) se dadne njemu njegov (zakonski) dio. Pa što je ostalo (preostalo), pa za (svakoga) muškarca je kao dio (udjel svake) dvije ženske.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ibnu Tavus od svoga oca, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Priključite (te zakonske) dijelove sa njihovim stanovnicima (tj. vlasnicima, a to će reći: Podajte najprije svakome dio koji mu je tačno uzakonjen, tačno određen pri nasljeđivanju). Pa što je ostalo (preteklo iza toga), pa ono je za najbližega čovjeka muškoga (tj. ono pripada najbližem muškom licu)."

GLAVA

nasljeđa (tih) kćera, (tj. kćera umrloga lica).

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Zuhrija, izvijestio me je Amir, sin Sa'da sina Ebu Vakasa, od svoga oca rekao je:

Razbolio sam se u Meki (jednom teškom) bolešću, pa sam se nadnio od nje nad (svoju) smrt. Pa je došao meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) posjeti mene. Pa sam rekao: "O poslaniče Allaha! Zaista za mene (tj. u mene) je (ja imam jedno) imanje mnogo (veliko), a nije (da) nasljeđuje mene (niko - ne nasljeđuje me niko) osim moja kći, pa da li (da) milodarim sa dvije trećine svoga imanja?" Rekao je: "Ne." Rekao je: Pa polovina (polovinom - A sa pola svoga imanja)?" Rekao je: "Ne." Rekao sam: "Trećina (Trećinom)?" Rekao je: "Trećina je velika (Mnogo je i trećina, ali to možeš dati-milodariti). Zaista ti ako si ostavio (ako ostaviš) tvoju (svoju) djecu imućne, bolje je od (toga, tj. bolje je nego) da ostaviš njih siromašne (pa da) pružaju svoj dlan (izvjesnim) ljudima (pa da tako prose). I zaista ti (nikada) nećeš utrošiti (nikakav, ikakav) utrošak (drukcije) osim (tako da) si se nagradio na njega (tj. osim da ćeš biti nagrađen za njega), čak (izvjesni) zalogaj (što) podigneš njega ka ustima tvoje (svoje) žene." Pa sam rekao:

"O poslaniče Allaha! Izostavljam se od svoje seobe." Pa je rekao: "Nećeš se (nikada) izostaviti poslije mene, pa (a da) uradiš (jedan) posao (što) hoćeš s njim lice Allaha (pa da će biti dručije) osim (tako da) si sebi povećao s njim uzdignuće i stupanj (stepen). I možda da se izostaviš (tj. da se ozadi ostaviš na životu) poslije mene (sve dotle) dok se okoriste s tobom (neki) ljudi, a oštete se s tobom (neki) drugi (ljudi). Ali (taj) siromah Sa'd, sin Havleta!"

Oplakuje (tj. Žali) za njim poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da je umro Meki (tj. žaleći što je umro u Meki). Rekao je Sufjan: A Sa'd, sin Havleta, je (jedan) čovjek iz Amirovića Luejjovih.

PRIČAO NAM JE Mahmud, pričao nam je Ebu Nadr, pričao nam je Ebu Muavijete Šejban od Eš'asa, od Esveda, sina Jezida rekao je:

Došao je nama Muaz, sin Džebela u Jemen (kao) poučavalac (učitelj) i zapovjednik. Pa smo pitali njega o čovjeku (koji) je preminuo (umro), a ostavio je svoju kćer i svoju sestru. Pa je dao (toj) kćeri polovinu (imanja toga čovjeka), a sestri polovinu (takođe).

GLAVA

nasljeđa (nasljeđivanja) sina (od) sina (tj. unuka) kada sin nije bio (živ).

A rekao je Zejd: Djeca (čovjekovih) sinova su u (na) stepenici (na stepenu, stupnju njegove) djece kada nije bilo niže njih (tj. osim njih ni jedno) muško dijete: njihov muškarac je kao njihov muškarac, i njihova ženska osoba je kao njihova ženska osoba, nasljeđuju kao (i oni) što nasljeđuju, i zastiru (tj. isključuju iz nasljedstva) kao što (i oni) zastiru. A neće nasljeđivati (tj. ne nasljeđuje) dijete sina sa sinom.

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ibnu Tavus od svoga oca, od Ibnu Abasa rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Priključite (te izvjesne) zakonske dijelove sa njihovim stanovnicima (tj. njihovim vlasnicima). Pa što je ostalo, pa (to) je za najbližega čovjeka muškarca.

GLAVA

nasljeđivanja kćeri (od) sina sa kćerkom.

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Ebu Kajs: Čuo sam Huzejla, sina Šurahbila rekao je: Upitao se je (Upitan je) Ebu Musa o kćeri, i kćeri (od) sina i sestri, pa je rekao:

"Za kćer je polovina, a za sestru je polovina, i dođi (tj. i odi) Ibnu Mes'udu, pa slijediće me (tj. pa složiće se i on sa mnom)." Pa se upitao (tj. Upitan je) Ibnu Mes'ud, a izvijestio se je (izvijestjen je) za govor (tj. za mišljenje, o mišljenju) Ebu Musa-a, pa je rekao: "Zaista već sam zalutao (tj. već bih zalutao) tada (ako bih tako sudio isključujući sinovljevu kćer potpuno) i nisam ja od (tih) napućenih. Sudim u njoj (u toj ostavini, tj. u tom pitanju) sa (onim načinom) što je sudio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Za kćer je polovina, a za kćer (od) sina je šestina (koja je kao) upotpunjenje dviju trećina (zaostavštine), a što je ostalo (a to je u stvari jedna trećina), pa za sestru je (tj. pa pripada sestri)." Pa smo došli Ebu Musa-u, pa smo izvijestili njega za govor (tj. o govoru) Ibnu Mes'uda, pa je rekao: "Ne pitajte mene, dok je trajao (tj. dok traje, dok je) ovaj učenjak u (tj. među) vama."

GLAVA

nasljeđivanja djeda sa ocem i braćom.

A rekao je Ebu Bekr, i Ibnu Abas i Ibnu Zubejr: Djed je otac. A čitao je Ibnu Abas: "O sinovi Adema.....", "I slijedio sam vjeru mojih (svojih) očeva: Ibrahima, i Ishaka i Jakuba....." (da bi tako dokazao na osnovu toga teksta iz Kur'ana da je djed kao i otac). I nije spomenuo da je (i) jedan (čovjek) se protivio Ebu Bekru u njegovom vremenu, a drugovi Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, su (bili) obilni (tj. bili su mnogobrojni, bilo ih je mnogo, puno).

A rekao je Ibnu Abas: Nasljeđuje me sin moga sina osim (tj. prije) moje braće, a neću naslijediti (a ne nasljeđujem) ja sina svoga sina. A spominju se od Umera, i Alije, i Ibnu Mes'uda i Zejda (neki) govori raznovrsni (tj. razna mišljenja, suprotna mišljenja).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Vuhejb od Ibnu Tavusa, od njegovoga oca, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Priključite (Dajte, Podijelite te izvjesne) zakonske dijelove (tj. jasno određene dijelove) sa njihovim stanovnicima (vlasnicima, onima kojima to i pripada, tj. podajte ih onima kojima su jasno određeni ti dijelovi koji su tako jasno određeni po Kur'anu - koji je Allahov zakon, zakonik). Pa (A) što je ostalo (iza tih jasno određenih dijelova), pa (to) je za najbližega čovjeka muškarca (tj. pa to pripada najbližem muškom srodniku)."

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Ejub od Ikrimeta, od Ibnu Abasa rekao je:

Što se tiče (onoga) koji je (taj što je za njega) rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Da sam bio uzimač (sebi - Kab bih uzimao sebi) od ove sljedbe (ikakvoga srčanoga, prisnoga) prijatelja, zaista bih uzeo njega, a ali (tj. nego) bratstvo Islama je vrijednije (od običnoga ljudskoga srčanoga, prisnoga prijateljstva)", ili je rekao: bolje je - pa zaista on (Ebu Bekr) je spustio njega (djeda) ocem (tj. u nasljeđivanju ga je smatrao kao i oca, da nasljeđuje kao i otac iste dijelove ako nema oca umrli), ili je rekao: sudio je njega ocem (tj. sudio je njemu kao ocu iste nasljedne dijelove).

GLAVA

nasljeđivanja muža (odnosno bračnoga druga) sa djetetom i (sa drugim nasljednicima) osim njega (osim djeteta).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, od Verka-a, od Ibnu Ebu Nedžiha, od Ata-a, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bilo je imanje (umrloga lica) za dijete (tj. pripadalo je djeci), a bila je oporuka za roditelje (tj. a oporukom je bilo obavezno da se odredi jedan dio imovine da se dadne roditeljima umrloga lica, te bi, prema tome, imovina označena u oporuci pripadala roditeljima, a sva ostala imovina djeci, i oporuka je bila dužnost svakoga muslimana). Pa je dokinuo (ukinuo) Allah od toga šta je volio (šta je želio, ono što je htio), pa je učinio za (svakoga) muškarca kao udjel (dio te) dvije ženske. I učinio je za roditelje, za svakoga jednoga (tj. pojedinoga) od njih dvoga šestinu. I učinio je za ženu osminu i četvrtinu, a za muža polovinu i četvrtinu.

GLAVA

nasljeđivanja žene i muža sa djetetom i (sa drugim nasljednicima) osim njega.

(Pod izrazom "nasljeđivanje", koji je u tekstu prošao već mnogo puta, misli se na nasljedni dio koji neko dobija iza nekoga umrloga lica koje mu je bio srodnik.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Lejs od Ibnu Šihaba, od Ibnul-Musejeba, od Ebu Hurejreta da je on rekao:

Sudio (Dosudio, presudio) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u djetetu u utrobi (tj. u vezi djeteta, za dijete u utrobi jedne) žene iz Lahjanovića (Lihjanovića koje) je palo mrtvo (tj. pobačeno je zbog udarca u tuči, pa je dosudio Muhamed a.s. da se plati krvarina za to dijete) sa (jednim) licem: robom ili robinjom. Zatim zaista (ta) žena koja (je ta što) je sudio na nju (da joj se plati) sa (izvjesnim) licem, preminula (umrla) je, pa je sudio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, s (takvom presudom) da je njezino nasljeđivanje za njezine sinove i njezinoga muža, a (ta) krvarina (da) je na njezine rođake (najbliže srodnike).

(U vezi značenja i tumačenja ovoga hadisa ima raznih stavova, ali će hadis u opširnijem pričanju doći u tekstu u KNJIZI o krvarinama.)

GLAVA

nasljeđivanja sestara sa kćerama (bivajući one) najbližim srodnicima (ili: one su najbliži srodnici, tj. kada one same budu jedini najbliži srodnici).

PRIČAO NAM JE Bišr, sin Halida, pričao nam je Muhamed, sin Džafera, od Šubeta, od Sulejmana, od Ibrahima, od Esveda rekao je:

Sudio je u (tj. među) nama Muaz, sin Džebela na vremenu (tj. u vrijeme) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (tako da) je polovina za kćer, a polovina je za sestru.

Zatim je rekao Sulejman: Sudio je u (među) nama....., a nije spomenuo (da je to bilo) na vremenu poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO MI JE Amr, sin Abasa, pričao nam je Abdurahman, pričao nam je Sufjan od Ebu Kajsa, od Huzejla rekao je: Rekao je Abdullah (Mesudov):

Zaista sudiću svakako u njoj sa suđenjem Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Ili je rekao: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Za kćer je polovina, a za kćer (od) sina je šestina. A što je ostalo, pa (to) je za sestru."

GLAVA

nasljeđivanja sestara i braće.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Usmana, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Šubete od Muhameda, sina Munkedira, rekao je: Čuo sam Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Unišao je meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a ja sam bolestan, pa je pozvao za vodu (za čišćenje - za abdest), pa se očistio (abdestio se je), zatim je poprskao na mene (tj. po meni - poprskao me je) od svoje vode za čišćenje. Pa sam se osvijestio (tj. došao sam svijesti) pa sam rekao:

"O poslaniče Allaha! Samo su za mene (u mene; tj. Ja imam samo) sestre." Pa je sišao ajet (tih izvjesnih) zakona (o nasljeđivanju, tj. tih određenih zakonskih dijelova koje nasljeđuje pojedini član najbližih srodnika).

GLAVA:

"Traže rješenje (oni od) tebe; reci: "Allah daje rješenje vama o (izvjesnoj) ovjenčanosti (tj. o osobi koja nema roditelja, niti djece, nego je ovjenčana, okružena drugim bližim srodnicima); ako je (jedan) čovjek propao (tj. umro), nije za (u) njega dijete (tj. a nema djece), a za (u) njega je sestra, pa za nju je polovina (onoga) što je ostavio; a on nasljeđuje nju ako nije bilo za nju (tj. u nje ni jedno) dijete; pa ako su bile dvije (sestre), pa za njih dvije su dvije trećine od (onoga) što je ostavio; a ako su bili (nasljednici) braća: ljudi i žene (tj. muški i ženske), pa za (svakoga) muškoga je kao udjel (kao dio te) dvije ženske; objašnjava Allah vama (mrzeći, tj. ne želeći On) da zalutate (vi), a Allah je za svaku stvar sveznajući (veliki znalac, poznavalac)."

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Musa-a, od Israila, od Ebu Ishaka, od Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Zadnji ajet (koji) je sišao je završetak sure Nisa-a:

"Traže rješenje (od) tebe; reci: "Allah daje rješenje vama od (izvjesnoj osobi) ovjenčanoj (tj. okruženoj drugim srodnicima osim roditelja i djece svoje).....".

GLAVA

dvojice sinova strica: jedan (od) njih dvojice da je brat za majku (tj. brat po majci), a drugi je muž.

A rekao je Alija: Za muža je polovina, a za brata od majke je šestina, a što je ostalo, između njih dvojice (treba podijeliti na) dvije polovine.

PRIČAO NAM JE Mahmud, izvijestio nas je Ubejdulah od Israila, od Ebu Hasina, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ja sam bliži za (sve) vjernike od njihovih osoba. Pa ko je ostavio imanje, pa njegovo imanje je za rođake (njegovoga bližega) srodstva. A ko je ostavio (neki) teret (tj. obitelj, porodicu) ili propadajuću stvar (tj. nešto što je izloženo propadanju kao dijete, ili nešto drugo), pa (ja) sam njegov zaštitnik, pa neka se pozovem za njega (zbog njega, zbog toga)."

"El-kellu" je (što i) "el-'ijalu": obitelj, porodica.

PRIČAO NAM JE Umejete, sin Bistama, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, od Revha, od Abdullaha, sina Tavusa, od njegovoga oca, od Ibnu Abasa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Priključite zakone (tj. Dajte zakonski određene dijelove nasljeđa) sa njihovim stanovnicima (tj. njihovim vlasnicima). Pa što su ostavili (ti) zakoni (zakonski dijelovi), pa za najbližega čovjeka muškarca je (to)."

GLAVA

vlasnika rodstava (rodbinstava).

(To jest: GLAVA rođaka zvanih "zevul-erham". U stvari to su bliži srodnici, ali oni koji su u nasljeđivanju po jačini na trećem mjestu. Na prvom mjestu su rođaci zvani "ashabul-furud", na drugom su "el-'asabetu", a na trećem su zvani "zevul-arham".)

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Ibrahima, rekao je: Rekao sam Ebu Usametu: Pričao je vama Idris. Pričao nam je Talhate od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa (tumačeći ajet:) "I za svakoga smo učinili rođake (tj. nasljednike)...., i (oni) koje su obavezale vaše desnice (ili: vaše zakletve, tj. oni sa kojima ste sklopili ugovor, savez).....", rekao je:

Bili su Iseljenici (iz Meke u Medinu) kada su došli (u) Medinu (u takvom pravnom položaju u vezi nasljedstva da) nasljeđuje (izvjesni) Pomagač (izvjesnoga) Iseljenika osim (mimo) njegovih vlasnika rodstva (tj. a ne njegovi srodnici, a to je) zbog (izvjesnoga) bratstva (pobratimstva) koje (je nastalo nakon što) je pobratio (tj. izvršio bratimljenje) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, među njima. Pa pošto je sišla (objava, tj. dio ajeta) "I za svakoga smo učinili rođake (tj. nasljednike imovine).....", rekao je (Ibnu Abas):

Dokinula (tj. Ukinula) je nju (tu objavu, taj dio ajeta slijedeća objava, tj. sljedeći, zadnji dio toga istoga ajeta koji glasi) "..... i koji (su takvi da su njih) obavezale vaše desnice (ili: vaše zakletve, pa dajte im njihov dio).....".

(Međutim, u tumačenju toga ajeta ima i drukčijih mišljenja po kojim je prvi dio ajeta dokinuo u ukinuo zadnji dio. Neki, pak, kažu da je zadnji dio dokinuo prvi dio ajeta, ali je poslije i zadnji dio ovoga ajeta dokinut ajetom iz sure Ahzaba u kome se kaže: "... ve ulul-erhami ba'duhum evla bi badin fi kitabillahi minel-mu'minine vel-muhadžirine illa en tef'alu ila avlijaikum ma'rufen.....", i kažu da je s tim ajetom ukinuto nasljeđivanje između dviju ugovorenih strana, između dva lica koja su međusobno sklopila savez i ugovor, a da je ostala njima samo mogućnost međusobnoga potpomaganja, darivanja i oporuke njima.)

GLAVA

nasljeđivanja (izvjesne) žene s kojom je izvršeno međusobno proklinjanje (tj. proklinjanje između nje i njezinoga muža).

PRIČAO MI JE Jahja, sin Kaze'ata, pričao nam je Malik od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je (jedan) čovjek proklinjao se međusobno (sa) svojom ženom (suprugom) u vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i odstranio se (odrekao se) je od njezinoga djeteta. Pa je izvršio razdvajanje (rastavu) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, između njih dvoga, i priključio (je to) dijete sa (tom) ženom (tj. ženi, pa se na osnovu toga smatra da i takva žena nasljeđuje takvo dijete).

GLAVA:

Dijete je za postelju (muža, tj. Dijete pripada zakonitom ocu, vlasniku postelje na kojoj se vrši porođaj, pa žena) slobodna (da) je bila, ili robinja (bilo da je slobodna žena ili robinja).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ibnu Šihaba, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je Utbete oporučio ka svome bratu Sa'du (rekavši mu ovo: "Znaj) da je sin robinje Zem'ata od mene (tj. da je moj sin), pa uzmi ga k sebi." Pa pošto je bio (u) godini Pobjede, uzeo je njega Sa'd. Pa je rekao (Sa'd kad ga je uzimao): "Sin moga brata je (ovo), oporučio je k meni o njemu (tj. za njega)." Pa je ustao Abd, sin Zem'ata, pa je rekao: "Moj brat je (to dijete), i sin robinje moga oca, rodio se je (taj dječak) na njegovoj postelji." Pa su se međusobno potjerala njih dvojica ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao Sa'd:

"O poslaniče Allaha! Sin moga brata je (ovaj dječak), već je bio oporučio k meni o njemu (tj. za njega)." Pa je rekao Abd, sin Zem'ata: "Moj je brat i sin robinje moga oca, rodio se je na njegovoj postelji." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "On je za tebe (tj. On je tvoj, on pripada tebi), o Abde, sina Zem'ata! Dijete (svako) je za postelju (izvjesnu, tj. pripada onome na čijoj se je postelji rodilo), a za bludnika (toga makar da je on stvarni otac) je (taj) kamen (tj. bludniku pripada kazna kamenovanja)." Zatim je rekao Sevdeti (Sevdi), kćeri Zem'ata: "Zastri se od njega (tj. Ne izlazi pred njega - pred toga dječaka)." Zbog (toga) što je vidio od njegove sličnosti sa Utbetom (zabranio je Sevdi da izlazi pred njega). Pa nije vidio nju (više nikada), čak je sreo Allaha (tj. čak je umro, a nije nju više vidio).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Šubeta, od Muhameda, sina Zijada, da je on čuo Ebu Hurejreta od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Dijete (svako) je za vlasnika postelje (na kojoj se je rodilo)."

GLAVA:

Zaštitništvo (Pokroviteljstvo) je za (onoga) ko je oslobodio (ropstva) i nasljedstva (izvjesnoga, ili svakoga lica) pobranoga (tj. nađenoga na putu ili negdje na drugome mjestu bez pomoći kao što je malodobno dijete ili abnormalno, duševno poremećeno lice bez skrbnika i zaštitnika).

A rekao je Umer: Pobrano (tj. Nađeno, bačeno, odbačeno svako lice) je slobodno. (To jest: Treba se uzeti kao slobodan čovjek, a ne kao rob.).

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Šubete od Hakema, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše rekla je:

Kupila sam sebi Beriru (koja je bila robinja). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (prije nego što ću da je kupim): "Kupi je, pa (jer) zaista (to) zaštitništvo je za (onoga, tj. pripada onome) ko je oslobodio (ropstva)." I poklonila se je njoj (Beriri jedna) ovca, pa je rekao: "On (taj poklon) je njoj milostinja (od darovaoca), a nama je (od nje pravi) poklon (dar)." Rekao je Hakem: A bio je njezin (Beririn) muž slobodan (čovjek, a ne rob). A

govor Hakema je poslan (tj. poslan po nekome nepoznatome, a to je izraz za hadise i druge citate gdje nije spomenuto ime druga Muhamedovog a.s.). A rekao je Ibnu Abas: Vidio sam ga robom (tj. Smatram da je muž Berire bio rob).

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, rekao je: Pričao mi je Malik od Nafi'a, od Ibnu Umera, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio Allah i spasio, rekao je:

"Samo zaštitništvo (tj. Zaštitništvo) je (samo) za (onoga, tj. pripada samo onome) ko je oslobodio."

GLAVA

nasljeđivanja (izvjesne osobe) koja ide kuda hoće (kojoj je pušteno da ide kuda hoće i da radi šta hoće, a to će reći: nasljeđivanja osobe koja je bila rob i koju je vlasnik oslobodio tako da se nije primio zaštitništva i patronata nad njom, i koja poslije oslobađanja ropstva nema zaštitništva ničijega, nego je potpuno slobodna).

(Taj izraz "saibetun" ima i jedno drugo značenje, a odnosi se na devu ili ovcu koju su pod izvjesnim uslovima puštali da slobodno luta i hoda kuda hoće dok god ne umre sama. O tome je već bilo govora, pa se neće to sad opširno prikazivati, navoditi.)

PRIČAO NAM JE Kabisate, sin Ukbeta, pričao nam je Sufjan od Ebu Kajsa, od Huzejla, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je:

Zaista stanovnici (pripadnici) Islama (tj. muslimani) neće dati hodati (tj. ne daju hodati, a to će reći: ne oslobađaju ropstva puštajući bez zaštitništva da živi oslobođeno lice), a zaista stanovnici (ljudi toga) predislamlja bili su (običaja da) daju hodati (tj. da oslobađaju ropstva puštajući oni oslobođeno lice da živi bez zaštitništva i pokroviteljstva).

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Ebu Avanete od Mansura, od Ibrahima, od Esveda da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, sebi kupila Beriru zato (da ona) oslobodi nju, i sebi je usloвила (uvjetovala) njezina (Beririna) porodica njezino zaštitništvo. Pa je rekla:

"O poslaniče Allaha! Zaista ja sam sebi kupila Beriru zato (da) oslobodim nju, i zaista njezina porodica (tj. pripadnici te porodice) sebi uslovljavaju njezino zaštitništvo." Pa je rekao: "Oslobodi je, pa (to) zaštitništvo je samo za (onoga) ko je oslobodio." Ili je rekao: "..... ko je dao (otkupnu) cijenu." Rekao je: Pa je sebi kupila nju, pa je oslobodila nju. Rekao je: I njoj se je dalo izabrati (pošto je oslobođena da li će da ostane i dalje u braku sa dotadašnjim mužem Mugisom, ili ne), pa je sebi izabrala svoju osobu (tj. izabrala je ona raskid toga braka) i rekla je:

"Da mi se je dalo tako i tako (tj. Da mi se da toliko i toliko imanja), nisam bila (tj. ne bih bila ja dalje) sa njim." Rekao je Esved: A bio je njezin muž slobodan (čovjek, a ne rob). Govor Esveda je prekinut, a govor Ibnu Abasa "Vidio sam ga robom (tj. Smatram ga da je bio rob)." - (taj govor) je vjerodostojniji.

GLAVA

grijeha (onoga) ko se je očistio (tj. oteresao, odrekao) od svojih zaštitnika.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Džerir od Aameša, od Ibrahima Tejmije, od njegovoga oca rekao je: Rekao je Alija, bio zadovoljan Allah od njega:

Nije kod nas knjiga (nikakva, tj. Mi nemamo nikakvu drugu knjigu što) čitamo nju osim knjiga Allaha, osim (tj. i osim, izuzev) ove stranice (tj. ovoga lista). Rekao je: Pa je izvadio nju. Pa kada li u (na) njoj (tj. u toj stranici, u tome listu neke) stvari od (sudeња u vezi izvjesnih) rana (ranjavanja) i zuba (tj. godina izvjesnih) deva (kamila koje se daju kada se plaća krvarina)! Rekao je: I u njoj je (još pisalo i ovo):

Medina je zabranjeno (tj. sveto) tlo što je između Ajra do Sevra (to su imena dvaju brežuljaka, planina, a Sevr se kaže da je to drugo ime Uhuda). Pa ko je proizveo (ko proizvede) u njoj (u Medini neku) novotariju ili je dao odsjesti (kod sebe u njoj nekome) proizvođaču novotarije (i grijeha), pa na njega je prokletstvo Allaha, i (izvjesnih, ili: i svijju, i svih) anđela i svijju ljudi, (i) neće se primiti od njega (na) sudnjem danu (nikakvo) mijenjanje (ili: trošenje, utrošak, tj. dužnost, vrijednost, vrlina), a ni pravda (tj. dobrovoljna pobožnost). A ko je uzeo za zaštitnike (jedan) narod (ljude) sa (drugim načinom) bez dozvole svojih zaštitnika, pa na njega je prokletstvo Allaha, i anđela (meleka) i ljudi svijju, (i) neće se primiti od njega (na) sudnjem danu mijenjanje (trošenje, obavezna pobožnost), a niti pravda (dobrovoljna pobožnost). A zaštita (svijju) muslimana je jedna, trči (nastoji) s njom najniži (od) njih (tj. A davanje zaštite od strane muslimana nekome nemuslimanu je jedinstveno, može nju učiniti i najobičniji musliman). Pa ko je prekršio zaštitu (sigurnosti, bezbijednosti jednome) muslimanu, pa na njega je prokletstvo Allaha, i anđela i ljudi svijju, neće se primiti od njega (na) sudnjem danu mijenjanje, a niti pravda.

(To jest: Ko pogazi jednome muslimanu riječ kojom je dao taj musliman zaštitu i sigurnost nekome nemuslimanu, pa na njega je prokletstvo..... Izraz "neće se primiti od njega na sudnjem danu nikakvo mijenjanje, a ni pravda." - taj izraz "mijenjanje, a ni pravda" tumači se na mnogo načina, ali se ti načini neće prikazivati, navoditi. Neki načini tumačenja su navedeni u zagradi.)

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Abdullaha, sina Dinara, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, prodaju (toga) zaštitništva i njegovo poklanjanje.

GLAVA:

Kada je primio Islam na njegove dvije ruke (tj. preko njega, posredstvom i povodom njega - a to će reći: Ako neko primi Islam posredstvom jednoga lica, da li to lice ima pravo na zaštitništvo toga što je primio Islam njegovim posredstvom, ili ne, a ovo je važno i za islamsko nasljedno pravo, jer se nekad nasljeđuje i na osnovu zaštitništva).

A bio je Hasen (takvoga mišljenja i stava da) ne vidi njemu (prava) zaštitništva (tj. ne smatraše da lice stiče pravo zaštitništva nad nekim ako mu je bilo posrednik u primanju Islama).

(Ebu Hanife i njegovi drugovi imaju suprotno mišljenje.)

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaštitništvo je za (onoga) ko je oslobodio (ropstva, a ne, dakle, ko je bio posrednik za primanje Islama)." A spominje se od Temima Darije (hadis), podigao je njega (taj hadis do Muhameda a.s.), rekao je: On (Posrednik u primanju Islama) je najbliži (od svih) ljudi za njegov život i njegovu smrt. A razišli su se u (pogledu) vjerodostojnosti ove vijesti (tj. ovoga hadisa koji je prenijet od Temima Darije).

(Zadnja riječ u rečenici u kojoj se govori o mišljenju Hasena "velajeten, vilajeten" prevedena je izrazom "zaštitništvo", a treba da prevod glasi: "srodstvo", ili "nasljedstvo", jer riječ "velaun, el-velau" je zaštitništvo. Prema tome doslovan prevod gornje rečenice trebalo je da glasi: A bio je Hasen (mišljenja da) ne vidi njemu srodstva, ili nasljedstva.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, od Malika, od Nafi'a, od Ibnu Umera da je Aiša, majka vjernika htjela sebi da kupi (jednu) robinju (pa da) oslobodi nju, pa su rekli njezini stanovnici (tj. vlasnici robinje slijedeće):

"Prodajemo (tj. Prodaćemo) ti nju na (uslov, tj. uz uvjet) da je njezino zaštitništvo nama." Pa je (to) spomenula poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Neće spriječiti (tj. Neka ne spriječe) tebe to, pa zaštitništvo je samo za (onoga, tj. pripada onome) ko je oslobodio."

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Džerir od Mansura, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Kupila sam sebi Beriru. Pa je uslovlila njezina porodica (sebi) njezino zaštitništvo. Pa sam spomenula to (prije kupovanja) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Oslobodi nju (ti), pa (tj. jer) zaista zaštitništvo je za (onoga) ko je dao (to) srebro (tj. novac za otkup i oslobađanje od ropstva)." Rekla je: Pa sam oslobodila nju. Rekla je: Pa je pozvao nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je dao izabrati njoj od njezinoga muža (da li će ostati u braku sa njim, ili ne). Pa je rekla (Berira u vezi toga izbora): "Da je dao (tj. Da dadne) meni tako i tako (tj. toliko i toliko imanja), nisam zanoćila (tj. ne bih zanoćila) kod njega." Pa je sebi izabrala svoju osobu (tj. rastavu od muža).

GLAVA

(onoga) što (pokazuje da) nasljeđuju (izvjesne) žene od (tj. zbog toga) zaštitništva.

PRIČAO NAM JE Hafš, sin Umera, pričao nam je Hemam od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Htjela je Aiša da sebi kupi Beriru, pa je rekla Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista oni sebi uslovljavaju (njezino) zaštitništvo." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Kupi sebi nju, pa (tj. jer) zaštitništvo je samo za (onoga) ko je oslobodio."

PRIČAO NAM JE Ibnu Selam, izvijestio nas Veki' od Sufjana, od Mansura, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše rekla je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaštitništvo je za (onoga) ko je dao (to) srebro i slijedio je (izvjesnu) blagodat (dobročinstvo, tj. ko je dao novac i iza toga odmah učinio dobročinstvo - a to će reći: i oslobodio ropstva, jer je to velika blagodat i dobročinstvo)."

GLAVA:

Slobodnjak (tj. Oslobođeni rob izvjesnoga) naroda je od njihovih osoba (članova) i sin (njihove) sestre je od njih (pa, prema tome, i slobodnjak i sestrić mogu biti i nasljednici u imanju).

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Muavijete, sin Kurreta, i Katadete od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Slobodnjak (izvjesnoga) naroda je od njihovih osoba"; ili kao što je rekao (tj. ili slično tome je nešto rekao).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete od Katadeta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Sin sestre (izvjesnoga) naroda je od njih, ili od njihovih osoba."

GLAVA

nasljeđivanja (izvjesnoga) zarobljenoga (zarobljenika koji se nalazi u rukama neprijatelja).

Rekao je (Buharija): A bio je Šurejh (običaja da) daje nasljeđivati (tj. da dosudi i odredi nasljedni dio izvjesnom) zarobljeniku u rukama (izvjesnoga) neprijatelja i (da) govori: On (Zarobljenik) je potrebniji k njemu (k nasljedstvu od drugih). A rekao je Umer, sin Abdul-Aziza: Provedi (Sprovedi, tj. Izvrši) oporuku (izvjesnoga, ili: svakoga) zarobljenika, i njegovo oslobađanje (svojih robova) i (sve ono) što je napravio u svome imanju (sve dotle) dok se nije promijenio od svoje vjere, pa (jer) ono je samo njegovo imanje, pravi u njemu šta hoće (tj. čini u svome imanju i sa svojim imanjem šta hoće i kada je zarobljenik).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete od Adijja, od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je ostavio imanje, pa za njegove nasljednike je (ono). A ko je ostavio teret (tj. obitelj), pa ka nama (pa naša) je (briga za njegovu obitelj)."

GLAVA:

Neće nasljeđivati (tj. Ne nasljeđuje ni jedan) musliman (ni jednoga) nevjernika, a niti nevjernik muslimana. A kada je primio Islam prije (nego) da se razdijeli (izvjesno) nasljedstvo (ostavština), pa nema nasljedstva (nasljednoga dijela) za njega.

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Ibnu Džurejdža, od Ibnu Šihaba, od Alije, sina Husejna, od Umera, sina Usmana, od Usameta, sina Zejda, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Neće nasljeđivati musliman nevjernika, a niti nevjernik muslimana."

GLAVA

nasljeđivanja (ili: nasljedstva izvjesnoga) roba kršćanina i roba s kojim je potpisan ugovor o otkupnini (za oslobađanje od ropstva - i to takvoga roba) kršćanina i (GLAVA) grijeha (onoga) ko se je odstranio (tj. odrekao) od svoga djeteta.

GLAVA

(onoga) ko je sebi tvrdio brata ili sina (od) brata (tj. ko se je tužio i parničio, vodio parnicu za brata, zbog brata ili sina bratovoga).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Lejs od Ibnu Šihaba, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je ona rekla:

Prepirali (tj. Parničili) su se Sa'd, sin Ebu Vakasa, i Abd, sin Zem'ata, u dječaku (tj. zbog jednoga dječaka). Pa je rekao Sa'd: "Ovo je, o poslaniče Allaha, sin moga brata Utbeta, sina Ebu Vakasa, oporučio je k meni da je on njegov sin. Pogledaj ka njegovoj sličnosti (s njim)." A rekao je Abd, sin Zem'ata: "Ovo je moj brat, o poslaniče Allaha! Rodio se je na postelji moga oca od njegove robinje." Pa je pogledao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ka njegovoj sličnosti, pa je vidio sličnost jasnu (jasnu sličnost) sa Utbetom, pa je rekao:

"On je za tebe (tj. On je tvoj), o Abde! Dijete (svako) je za (svoju) postelju (tj. pripada postelji na kojoj se je rodilo), a za (svakoga) bludnika je (kazneni) kamen. I zastri (zakloni) se od njega, o Sevdeto (o Sevdo), kćeri Zem'ata!" Rekla je: Pa nije vidio (taj dječak) Sevdete nikada.

(Dakle, iako joj je taj dječak bio pravno i zakonski brat, ali stvarno njegova sličnost sa Utbetom je pokazivala da nije pravi brat, i zato je preporučeno Sevidi da ne izlazi pred njega, što je ona i učinila.)

GLAVA

(onoga) ko je tvrdio (za sebe da pripada) ka (nekome drugome čovjeku) osim svoga oca.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Halid, on je sin Abdullaha, pričao nam je Halid (Haza', sin Mihrana,) od Ebu Usmana, od Sa'da, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Ko je tvrdio (tj. Ko tvrdi za sebe da pripada) ka (drugome) osim svoga oca (osim svome ocu), a on zna da je on (taj čovjek neko drugi) osim njegovoga oca, pa raj je na njega zabranjena (stvar, tj. raj mu je zabranjen za ulaz, zabranjen mu je ulazak u raj)." Pa sam spomenuo njega (taj hadis) Ebu Bekretu, pa je rekao: "I ja (ti kažem da) su čula njega moja dva uha i obuhvatilo (tj. zapamtilo) je njega moje srce od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio."

PRIČAO NAM JE Asbag, sin Feredža, pričao nam je Ibnu Vehb, izvijestio me je Amr od Džafera, sina Rebi'ata, od 'Iraka, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ne (budite takvi da) ne želite vaših (svojih) očeva (tj. Ne iskazujte odvratnost prema svojim očevima, Ne budite takvi da ne volite svojih očeva). Pa ko nije želio svoga oca (ko ne želi i ne voli svoga oca), pa ono je (tj. pa takav postupak je jedno) bezvjerstvo."

(Glagol "regibe an" znači ne želiti, ne voljeti. A "regibe fi" znači: želiti, voljeti.)

GLAVA:

Kada je tvrdila (tj. sebi svojatala, prisvajala izvjesna) žena (jednoga) sina.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Bile su dvije žene (nekakve dvije žene u prošlosti), sa njima dvjema su dva sina njih dviju. Došao je (neki, nekakav) vuk pa je odnio sina (doslovno: otišao je sa sinom) jedne (od njih dviju). Pa je rekla (jedna od njih) svojoj drugarici: "Samo je odnio (tj. Odnio je samo) tvoga sina." A rekla je (ta) druga: "Samo je odnio (tj. Odnio je samo) tvoga sina." Pa su se međusobno sudile (tj. tužile) njih dvije (obrativši se) ka Davudu - na njega pozdrav (spas, ili: Njemu mir)! Pa je sudio (u vezi) s njim (tj. o njemu - o tome djetetu koje je ostalo da je) za (tu) najstariju (tj. da pripada starijoj između njih dviju). Pa su izašle njih dvije (i obratile su se) na Sulejmana, sina Davuda (Davudovoga), na njih dvojicu pozdrav!, pa su izvijestile njih dvije njega. Pa je rekao:

"Donesite mi (taj, ili: neki) nož (da) rascijepim (raspolovim) njega (dijete) između njih dviju (tj. među njih dvije, pa da svaka dobije polovinu djeteta)." Pa je rekla (ta) najmlađa (tj. ona mlađa): "Ne čini (to), pomilovao te Allah! On (tj. Taj dječak) je njezin sin." Pa je sudio s njim (tj. Pa je dosudio njega - toga dječaka) za najmlađu (tj. da pripada mlađoj između njih dvije)."

Rekao je Ebu Hurejrete: Tako mi Allaha nisam čuo za (izraz, riječ) "sikkin" nikada osim tada. I nismo bili (običaja da) govorimo (tj. ne upotrebljavamo drugi izraz) osim (izraz, riječ) "mudjetun".

(I "sikkinun" i "mudjetun" znače nož, ali u plemenu Ebu Hurejretovom se izraz "sikkinun" nije upotrebljavao, nego se upotrebljavao izraz "mudjetun".)

GLAVA

(izvjesnoga) gatara (pogađača, tj. onoga koji poznaje sličnost i razlikuje tragove).

(U širem smislu riječ "el-kaifu" znači i vodič kroz pustinju, naročito tragalac koji po tragu u pustinjskome pijesku traga i pronalazi zalutale karavane i ljude jer ima darovitost oštrog posmatranja i uočavanja.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Lejs od Ibnu Šihaba, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, unišao meni obradovan (tj. veseo), (i) sjaje (svijetle) se crte njegovoga lica, pa je rekao:

"Zar nisi vidjela da je Mudžeziz pogledao maloprije (maločas) ka Zejdu, sinu Hariseta, i (ka) Usmanu, sinu Zejda pa je rekao: "Zaista su ova stopala neka (od) njih od nekih (tj. ova stopala su jedna od drugih, jedna iz drugih - a to će reći: srodnici su ova dvojica)?!"

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Sufjan od Zuhrije, od Urveta, od Aiše rekla je:

Unišao je na mene (tj. meni, posjetio je mene) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, jednoga dana, a on je obradovan (veseo), pa je rekao:

"O Aišo (Aiša)! Zar nisi vidjela da je Mudžeziz Mudlidžija (Mudlidžović) unišao meni, pa je vidio Usameta i Zejda, a na njima dvojici je (jedna) odjeća (od somota, baršuna, kadife), već su pokrila njih dvojica glave njih dvojice (tj. pokrili su njih dva svoje glave), a pokazala su se (bila su otkrivena, vidjela su se) stopala njih dvojice, pa je rekao: "Zaista ova stopala su neka (od) njih od nekih (- zar to nisi vidjela, tj. zar nisi to čula)?!"

(Veli se da je ovaj hadis ovdje stavljen jer se u njemu govori o utvrđivanju srodstva pomoću gatara i pogađača po tragovima i znakovima, a utvrđivanje srodstva povlači za sobom i pravo na nasljeđivanje. Utvrđivanje srodstva na ovaj način priznaju kao vrijedno neki pravници kao imami Malik, Šafija, Ahmed i još neki. Međutim, Ebu Hanife i još neki ne priznaju utvrđivanje srodstva ili neke druge istine tim načinom.)